

OD REDAKTORA NACZELNEGO

Szanowni Państwo,

Tym razem tematem numeru jest gorący problem relacji prawa i polityki. Poza tym umieszczamy w tomie trzy interesujące teksty na inne tematy: z Ukrainy, Węgier i Polski.

Oddaję we wstępie gościnnie głos redaktorom naukowym tematu tego numeru, czyli: prof. dr. hab. Andrzejowi Batorowi i mgr. Jakubowi Łakomemu.

Oto co Panowie piszą do naszych Czytelników:

„Tematem tomu są relacje prawa i polityki, w bardzo szerokim rozumieniu tej współzależności. Prezentowane artykuły mają zarysować z perspektywy teorii i filozofii prawa wielowymiarowość tej problematyki. Polityczność sfery publicznej warunkuje, a także jest uwarunkowana, politycznym charakterem prawa. Badawczo złożony i społecznie trudny w realizacji – szczególnie obecnie – postulat apolityczności prawoznawstwa i będący jego konsekwencją postulat niezależności praktyki sądowej nieustannie konfrontuje się z oporem, jak stawia ideałowi wiedzy obiektywnej specyfika pracy badawczej w humanistyce i naukach społecznych. Co więcej, sam przedmiot badań wymyka się takiej strukturyzacji i obiektywizacji pomimo mocno zakorzenionych w tradycji europejskiej wysiłków na rzecz podtrzymywania założenia o separacji podmiotu i przedmiotu poznania w prawoznawstwie. Zwrócił na to uwagę już wiele lat temu M. Zirk-Sadowski w znanym artykule o filozoficznej opozycji podmiotu i przedmiotu poznania, a także w swoich pracach inspirowanych filozofią hermeneutyczną. W trakcie ostatnich dwóch dekad, kiedy to nastąpił wzrost wpływu myślenia poststrukturalistycznego i krytycznego na jurysprudencję, zasygnalizowane wyżej problemy i trudności stały się tym bardziej widoczne i aktualne. M. Zirk-Sadowski jest autorem ważnego tekstu także i w tym numerze. Zapraszamy do uważnej lektury.

Bezpośrednio do powyższych zagadnień odwołuje się artykuł A. Batora, w którym punktem wyjścia jest stwierdzenie, iż pomimo odmiennych aksjologii przyjmowanych przez przedstawicieli teorii krytycznych i konserwatywnej myśli republikańskiej w ramach współczesnej jurysprudencji obie strony łączy idea przywrócenia lub ujawnienia polityczności prawa, prawoznawstwa i wspartej na nich praktyki prawniczej. Od czasów Oświecenia i ekspansji pozytywizmu (filo-

zoficznego/metodologicznego i prawniczego) zapoznana przez prawników – w szczególności reprezentujących dogmatykę prawa – idea polityczności wymaga obecnie wyważonej, tj. z zachowaniem określonych granic, weryfikacji.

W artykule A. Sulikowskiego przyjmuje się za naturalne i oczywiste, że prawnoznawstwo nie było, nie jest i nie może być apolityczne. Zauważamy to obecnie w sposób szczególnie jaskrawy tylko dzięki temu, że mamy do czynienia z powszechnie zauważanym kryzysem demokracji liberalnej. Trudniej jest już jednak zajrzeć za horyzont i dostrzec jakim przemianom dyskurs liberalno-pozytywistyczny będzie ulegał w najbliższych latach. W próbie takiej antycypacji powinien pomóc tekst R. Mańki, który może być czytany niejako równoległe do tekstów A. Batora i A. Sulikowskiego. Potraktowanie polityczności jako prawnoznawczej »kategorii analitycznej« ma zdaniem autora sprzyjać operacjonalizacji w badaniach nad nowymi koncepcjami i podejściami w jurysprudencji.

W prezentowanym numerze »Krytyki« czytelnik odnajdzie również artykuły A. Kustry-Rogatki i J. Zajadło. Do klasycznej literatury odwołuje się również A. Barut, szukając tam inspiracji do budowy neoklasycznej koncepcji prawa, dla której polityczność jest sferą wspólnych wartości.

Dla społecznego istnienia polityczności bardzo istotny jest dialog. Konstytuuje on polityczność w ujęciu hermeneutyczno-komunikacyjnym w ramach demokracji liberalnej. Ograniczenia dialogu i konieczność zaistnienia hegemonii konstytuuje polityczność w ujęciu schmittiańsko-mouffeowskim. Metaforycznie rzecz ujmując, z tego powodu również ten numer czasopisma jest nie tylko krytyczny, ale i polityczny.

J. Łakomy podejmuje dialog z koncepcją wykładni wpływowego przedstawiciela teorii krytycznej Duncana Kennedy'ego i rozważa, na ile można ją aplikować w kręgu kultury *civil law*. M. Pichlak (w artykule *prima facie* recenzyjnym, w istocie jednak stanowiącym przestrzeń do budowania własnej teorii) polemizuje z tezami monografii o krytycznej filozofii orzekania autorstwa R. Mańki”.

Na marginesie informuję, że z uwagi na zainteresowanie Czytelników postanowiliśmy skoncentrować się w jeszcze większym stopniu na problematyce publicznoprawnej oraz uniwersalnych zagadnieniach filozofii i teorii prawa. Teksty z zakresu prawa prywatnego będziemy publikowali wyłącznie wyjątkowo.

Zapraszam do lektury, czekamy na głosy w dyskusji – chętnie je opublikujemy.

Warszawa, wrzesień 2020 r.

Jolanta Jabłońska-Bonca

Redaktor naczelny „Krytyki Prawa”